

SLC

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

*TUOTTAJAORGANISAATIOILLA MARKKINAT HALTUUN
- LISATUOTTOA VIENNISTÄ*

Viljamarkkinapäivä, Kuopio

Vikke Schildt

Tuovi-hanke 14.1.2026

Tuovi-hanke

Mitä

1. Tuotetaan markkinakoulutusta sekä verkossa että läsnäolotilaisuuksina
2. Autetaan tuottajaorganisaatioiden perustamisessa sekä avustetaan nykyisiä tuottajaorganisaatioita toiminnan vauhtiin saamisessa
3. Kehitetään tuottajaorganisaatioiden toimintamahdollisuuksia
  - Markkina- ja vientiselvitys
  - Varasto-, jäsen- ja asiakashallintajärjestelmät
  - Edistetään laatu- ja kestävyysjärjestelmien käyttöönottoa

Ketä

- Hankepäälikkö Vikke Schildt
- TO-asiantuntija Taru Antikainen
- Viljelijäasiantuntija Timo Jaakkola

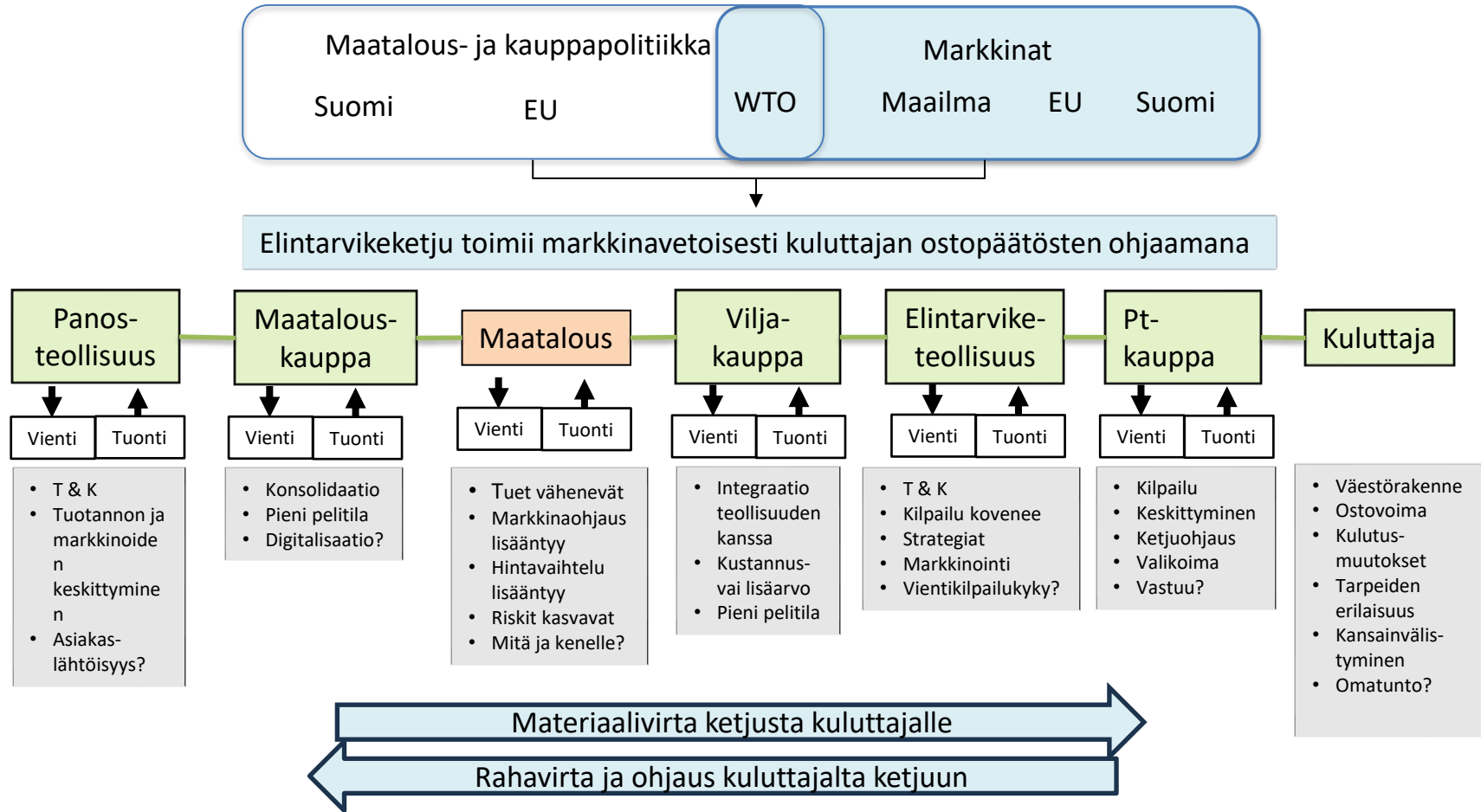
MINNE MENET, MARKKINA?

Miten viljamarkkinat
toimivat ja mitä ne
viestivät viljelijälle

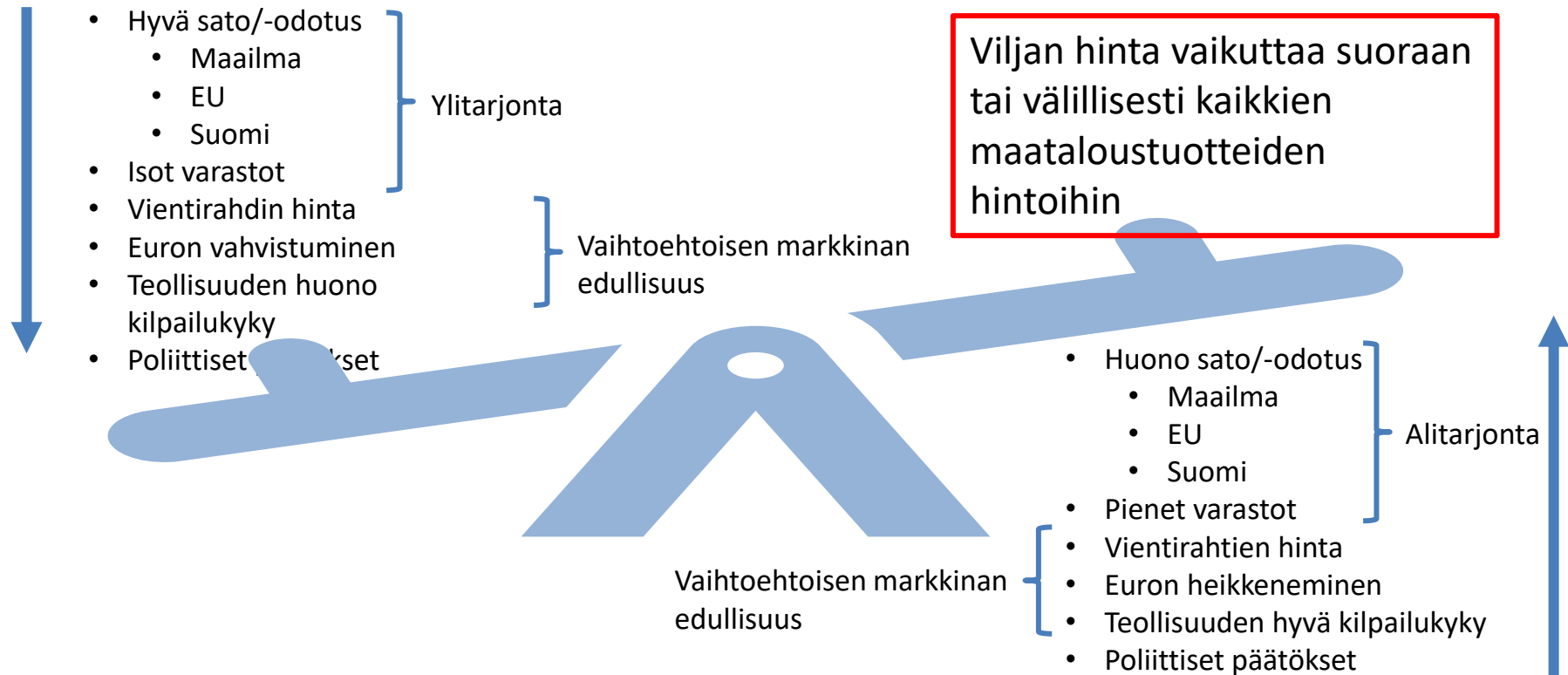
21.1.2026

Maatalous osana ruokaketjua

Mikä hintoja heiluttaa?

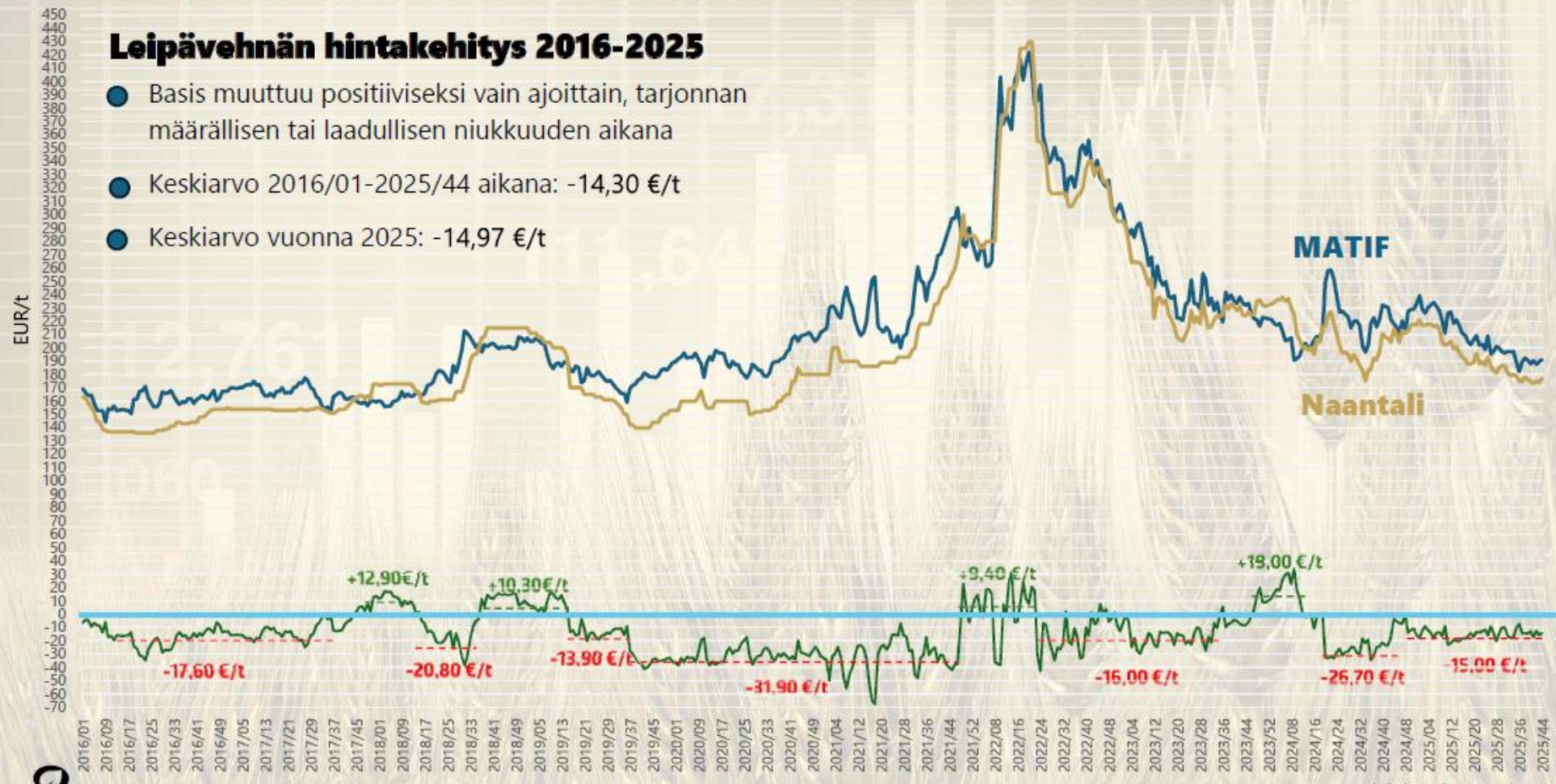

Hintavaihtelu on toimivien markkinoiden ominaisuus, ei vika

Suomen hintaero EU:hun nähden on tuttu ilmiö

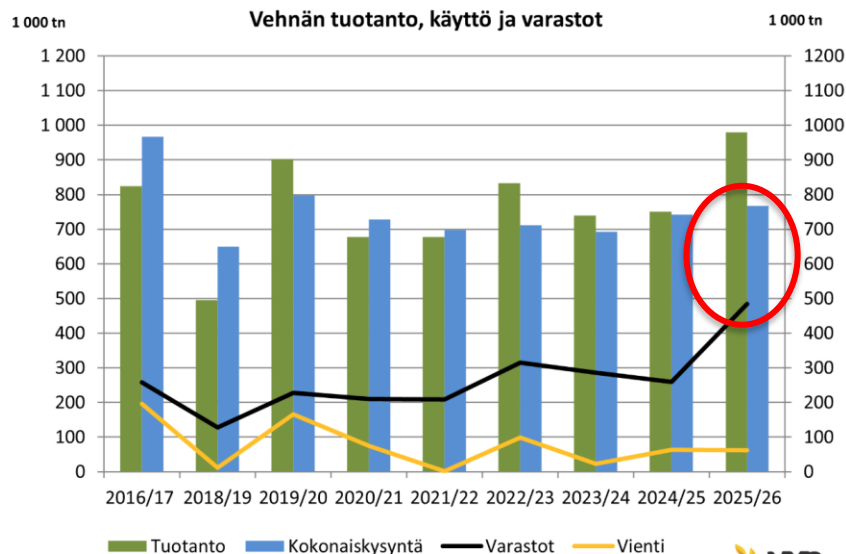
Leipävehnän hintakehitys 2016-2025

- Basis muuttuu positiiviseksi vain ajoittain, tarjonnan määrällisen tai laadullisen niukkuuden aikana
- Keskiarvo 2016/01-2025/44 aikana: -14,30 €/t
- Keskiarvo vuonna 2025: -14,97 €/t

Lähtötilanne kasvukauteen 2026

- Luken kirjanpitoaineiston mukaan takana on kolme tappiollista vuotta ja vuosi 2026 on suurella todennäköisyydellä neljäs
- Runsas sato kotimaassa, EU:ssa ja maailmalla painaa hintoja
- EU on iso viljan viejä ja tästä syystä maailmanmarkkinahinnat heijastuvat suoraan sisämarkkinahintoihin
- Dollarin kurssi on painunut vuodessa yli 10 % ja leikkaa samassa suhteessa vientihintoja
- Suomessa on heikosta kannattavuudesta huolimatta krooninen viljan ylitarjonta, joka painaa kotimaan hintatason keskimäärin n. 15 e/t alle Manner-Euroopan hintatason

Lähde: Luken ja VYR:n viljatasearviot. Päivitetty 3.12.2025.

Mitä voidaan tehdä?

Kylvä muuta kuin viljaa

- Mikään ei tue nykyistä parempaa hintaa syksyn 2026 sadolle
- Jos kuitenkin kylvät viljaa, **kiinnitä hinnat kannattavalle tasolle**
- Jos et voi kiinnittää hintaa kannattavalle tasolle, kirjaa ylös että olet **päättänyt ottaa merkittävän tappioriskin**, ettei tule syksyllä yllätyksenä

Öljykasvit

- Hyvä kysyntä, markkinan toimivuudessa parannettavaa

Valkuaiskasvit

- Hyvä kysyntä
- Typpiomavaraisuus

Peltoja kuntoon

- Viherlannoitusnurmi
- Saneerauskasvit
- Ojitus

Myy varastot tyhjiksi viimeistään toukokuussa, ellet aio varastoida pitkään!

Jos...

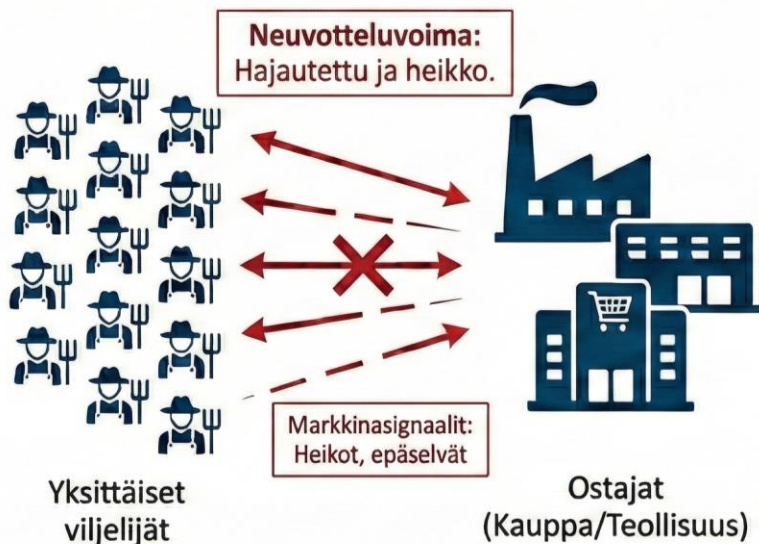
- Viljan tuottajahinnat ovat markkinoiden näkökulmasta oikeat silloin kun tavaraa tulee
- Suomen hintaero Manner-Euroopan hintoihin on nyt totuttua pienempi
- Viljelijät voivat vaikuttaa viljan hintaan sekä omilla tuotantopäätöksillään että hyödyntämällä kilpailulain salliman mahdollisuuden perustaa ja/tai liittyä tuottajaorganisaatioihin
- Vilja-alan tuottajaorganisaatioiden ja A-Viljan jäsenten hallinnassa on jo nyt noin 600 000 tonnia viljaa
- Jos kaikki jäsenet keskittäisivät koko tuotantonsa markkinoinnin näille omille yrityksilleen, koossa olisi merkittävä markkinavoima, jolla olisi kyky viljan vientiin ja kotimarkkinan tasapainottamiseen sitä kautta parempaan kotimarkkinan hintatasoon

TUOTTAJAORGANISAATIOT YLEISESTI

→ Mikä on
tuottajaorganisaatio ja
mitä sillä voidaan tehdä

Mikä on tuottajaorganisaatio?

ILMAN TUOTTAJAORGANISAATIOTA

TUOTTAJAORGANISAATION KANSSA

Tuottajaorganisaatio antaa mahdollisuuden tehdä yhteistyötä – itse yhteistyö jää tuottajan vastuulle

Mikä on tuottajaorganisaatio?

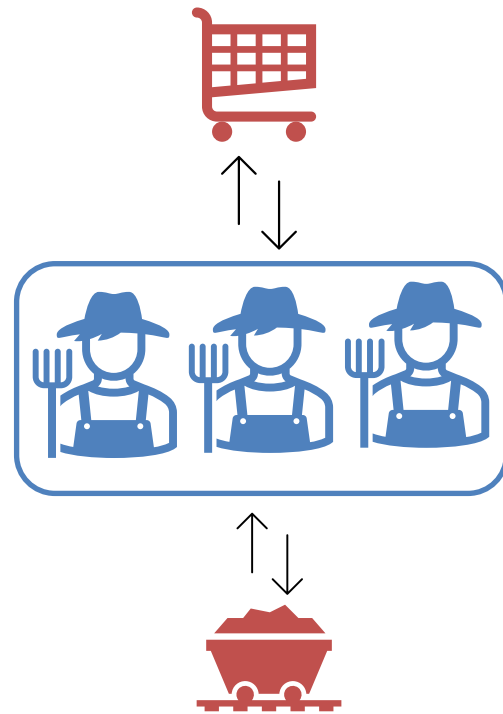
- Kyseessä maataloustuotteiden tuottajien omasta aloitteestaan perustama yhteenliittymä, jolla on erityisasema EU:n kilpailulainsäädännössä
  - Käytännössä osakeyhtiö, osuuskunta tai yhdistys, jonka Ruokavirasto on hyväksynyt ja rekisteröinyt tuottajaorganisaatioksi
- Tuottajaorganisaatio mahdollistaa laaja-alaisen yhteistyön, mikä olisi muuten kiellettyä kilpailuoikeuden näkökulmasta. "Laillinen kartelli"

Mitä tuottajaorganisaatiolla tehdään?

1. TILOJEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

Eli horisontaalinen integraatio (= tarjonnan keskittäminen)

- Muuttaa markkinasignaalit viljelypääteksi - lisää ennustettavuutta ja vähentää riskiä
- Markkinointi ja myynti yhdessä, jolloin tuottajilla on parempi neuvotteluvoima kaupan ehdoissa
  - Mahdollistavat korkeammat katteet (tuotetaan sitä mille on kysyntää + kasvanut neuvotteluvoima) ja tasapainoisemmat markkinat (markkinasignaalien jalkautus)
- Tilat voivat kehittää liiketoimintaansa yhtenäiseksi (viljelyohjelmat, lajikkeet, jalostus, pakkaukset, laatu järjestelmät yms.) → Mittakaavaedut

Mitä tuottajaorganisaatiolla tehdään?

2. ARVONLISÄN KASVATTAMINEN

Eli muun ketjun ottaminen haltuun (=vertikaalinen integraatio)

- Yhteinen varastointi, jalostus, logistiikka, markkinointi, tuotekehitys, yms.
  - Kasvatetaan tuottajien saamaa arvonlisää, saavutetaan mittakaavaetuja
- Syvemmät kumppanuudet muiden tuotantoketjun toimijoiden kanssa
  - Tiivis sopimustuotanto, yhteinen tuotekehitys/ jalostus yms.
  - Lisää läpinäkyvyyttä ja ennustettavuutta
  - Poistaa riskiä molemmilta osapuolilta

Mihin haasteisiin tuottajaorganisaatio vastaa?

Tehokkuusvaatimus

- Maataloudessa teknologian kehitys, kansainvälinen kilpailu ja tuotannon keskittyminen ajavat tuottajahintoja (ja katteita) alaspäin. Pärjätäkseen tilojen on pakko tehostaa tuotantoaan ja kasvaa → Markkinayhteistyö

(Tuottaja)hinnan rajut heilahtelut & markkinatulojen osuuden kasvu

- Keskimääräinen markkinatulon osuus kasvanut 73%:iin
- Elintarvikkeiden kysyntä on joustamatonta: pienikin ylituotanto romahduttaa hinnat, ja vastaavasti pieni niukkuus nostaa niitä rajusti. Tämä tekee markkinoista luonnostaan epävakait → Kysyy markkinariskienhallintaa

Tuottajan heikko neuvotteluasema

- Kauppa ja teollisuus kykenevät keskittymään nopeammin ja tehokkaammin kuin maatalous. Tämä epätasapaino heikentää jatkuvasti yksittäisen viljelijän suhteellista neuvotteluvoimaa ruokaketjussa → Vaatii tuottajien järjestäytymistä

Yleisiä käytännön hyötyjä 1/2

1. Keskitetty tarjonta kasvattaa neuvotteluvoimaa
  - Käytännössä: Yhtenä rintamana neuvottelevat tuottajat voivat saavuttaa paremmat sopimusehdot (parempi hinta, laatulisät, toimitusehdot)
2. Keskitetyt ostot vähentävät tuotantokustannuksia
  - Käytännössä: Kun tuotantopanoksia (esim. lannoitteet) hankitaan yhdessä kilpailuttamalla, voidaan saada tuote halvemmalla ja logistiikassa voidaan säästää
3. Keskitetty markkinointi vahvistaa neuvotteluasemaa
  - Käytännössä: TO-jäsenet yhdessä kustantavat markkinoinnin, jolloin sen kustannukset ja hyödyt jakautuvat tasaisesti
4. Suuremmat erät tarjoavat paremmat sopimusehdot
  - Käytännössä: Sekä myyjä että ostaja hyötyvät kun kauppaa käydään suurilla erillä. Tällöin tuotteesta on mahdollista saada parempi hinta

Yleisiä käytännön hyötyjä 2/2

5. Tarjonnan sääntely mahdollistuu
  - Käytännössä: Tuotanto voidaan sopeuttaa vastamaan kysyntää sitä kasvattamalla tai vähentämällä
6. Vientimahdollisuudet kasvavat
  - Käytännössä: TO mahdollistaa vientiin soveltuvien erien kokoamisen ja markkinoinnin. Vienti saattaa olla kannattavampaa kuin kotimarkkinoille myynti
7. Yhteisostot
  - Käytännössä: Tuotantopanoksia voidaan kilpailuttaa tehokkaammin kun näitä ostetaan kerralla koko tuottajaorganisaatiolle
8. Yhteinen tuotteiden varastointi, jakelu tai pakkaaminen
  - Käytännössä: Suuremmalla yhteisinvestoinneilla voidaan mahdollistaa yksittäiselle tilalle liian kallis investointi tai sen tilakohtaista kustannusta on mahdollista laskea
9. Yhtenäinen kestävyysraportointi ja/tai laatujärjestelmät
  - Käytännössä: Ryhmäsertifikaateilla voidaan säästää kustannuksissa. Tilakohtaista toimeenpanon ja tiedonhallinnan taakka voidaan keventää

Mikä on sallittua/ kiellettyä yhteistyötä?

Toimenpide	Ilman tuottaja-organisaatiota	Tuottajaorganisaation sisällä
Maatalouspolitiikka, yhteinen edunvalvonta päättäjiin ja viranomaisiin päin (Aloitteet, lausunnot, sääntely, sääntelymuutokset)	Sallittu	Sallittu
Markkinatilanteesta keskustelu julkisten tietojen pohjalta	Sallittu	Sallittu
Ei-sensiitivisten tietojen vaihtaminen – esim. tuotos, satotaso yms.	Sallittu	Sallittu
Tuotteiden tai palveluiden hinnoittelu ja hinnoitteluun liittyvät tekijät, kuten katteen viestiminen	Kielletty	Sallittu
Hinnanmuutosten ajoittaminen	Kielletty	Sallittu
Kilpailukäyttäytymisen yhdenmukaistaminen	Kielletty	Sallittu
Sensiitivisten tietojen, yksittäisten sopimusten sisällöt tai liikesalaisuuksien vaihtaminen	Kielletty	Sallittu

**Tietämättömyys kilpailuoikeudellisten säännösten
soveltumisesta ei poista menettelyn
lainvastaisuutta, eikä riskiä merkittävistä
seuraamuksista**

Tuottajaorganisaation perustaminen

1. Oma-aloitteinen ja sitoutunut tuottajajoukko
  - Vähintään 5 jäsentä ja 500 000 € yhteinen liikevaihto
2. Keskenään sovitut säännöt
  - Esimerkkisäännöt TUOVI-hankkeen sivuilla
3. Yhteinen päämäärä
  - Tarjonnan keskittäminen, tuotantokustannusten optimointi, hintojen vakauttaminen, vienti yms. (valitaan listalta)
4. Yhteistoiminta vähintään yhdellä alalla
  - esim. myynti, markkinointi, varastointi, sopimusneuvottelut, tms.
5. Yksi tai useampi tuote, jolla käydään kauppaa
  - Valitaan tuote/tuotteet pitkän tullikoodin mukaan – esim. siemenviljalle ja myllyviljalle oma
  - Samalla tullikoodilla voi olla vain yhdessä TO:ssa(!)
6. Hyväksyntä Ruokavirastolta

Nykyiset T0-tuet vähentävät oman pääoman tarvetta

1. Valmisteluraha (jossa oikeasti selvitetään)
  - 5000 € kertakorvaus
  - Voidaan hakea milloin vain (takautuvasti)
2. Aktivointihanke (jossa oikeasti perustetaan)
  - Voidaan hakea vain tietyin hakuajoin
  - Kesto 8-12 kk, max. määrä 80 – 112 k€
3. Perustamishanke (jossa oikeasti kehitetään)
  - Voidaan hakea vain tietyin hakuajoin
  - Kesto max 5v, tukea 10% liikevaihdosta max 100k€/v, kuitenkin vähentyen joka vuosi

Milloin tuottajaorganisaatio on järkevä perustaa?

→ Kun tuottaja-organisaatiosta saadut kokonaishyödyt ovat suurempia kuin sen kokonaiskustannukset (ajalliset & rahalliset)

Tuottajaorganisaatioiden ABC-opas sivu 15

TUOTTAJAORGANISAATION PERUSTAMINEN – MIKSI SE KANNATTAA TEHDÄ?				
	Saammeko etua perustamalla tuottajaorganisaation (TO)?	KYLLÄ	EI	EOS
1.	Tuottaako TO paremman neuvotteluaseman?			
2.	Antaako TO lisäarvoa tuotannolle?			
3.	Auttaako TO rakentamaan tuottavampaa tuotantoketjua?			
4.	Oletko valmis yhteistyöhön parantaaksesi tulostasi?			
5.	Oletko valmis yhteisostoihin?			
6.	Oletko valmis jakamaan tietoja omasta tuotantotavastasi?			
7.	Oletko valmis tuotannon optimointiin ylituotannon vähentämiseksi?			
8.	Tahdotko TO:n neuvottelevan hinnoista ostajien kanssa puolestasi?			
9.	Uskotko, että TO saa paremmat sopimukset ja tuotantoehdot kuin sinä?			
10.	Haluatko antaa TO:n myydä osan tuotannostasi?			
11.	Haluatko antaa TO:n myydä koko tuotantosi?			
12.	Haluatko mukaan pitkäaikaisiin sopimuksiin tasaisella hinnalla?			
13.	Onko TO:lla tarvetta yhteiseen omaisuuteen (varasto/kuivuri/kone...)?			
14.	Löytyykö riittävästi viljelijöitä tuottajaorganisaation perustamiseen?			
15.	Halutaanko mukaan suuri määrä tuottajia?			
16.	Onko TO halukas ottamaan uusia jäseniä myöhemmin?			
17.	Onko uusien jäsenten ehdot kovemmat kuin perustajajäsenten?			
18.	Hyväksyykö nykyinen ostaja TO:n neuvottelukumppaniksi?			
19.	Jos nykyinen ostaja ei ole valmis sopimukseen, löytyykö toinen ostaja?			
20.	Onko TO:lla mahdollisuus / halu vientiin?			
21.	Onko omalla TO:lla riittävä markkinavoima neuvotteluihin?			
22.	Tukeeko kauppa TO:ta?			
23.	Voitko liittyä jo olemassa olevaan TO:hon?			
24.	Onko perusteilla TO, johon voisit ottaa osaa?			
25.	Onko sinulle hyötyä liittyä jo olemassa olevaan TO:hon?			
26.	Onko sinun kannattavampaa perustaa uusi TO?			

Mitä neuvontaa on saatavilla?

Neuvonta ja materiaalit

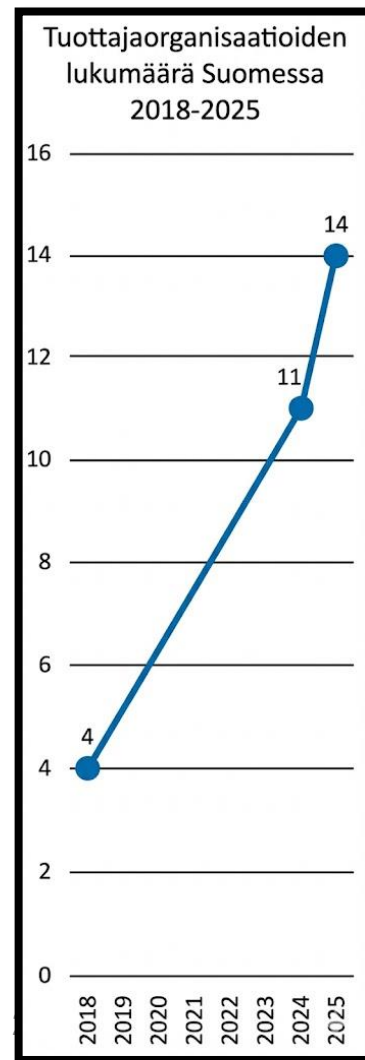
- TUOVI-hanke: Tuottajaorganisaatioiden ABC-opas, tuottajaorganisaatioiden mallisäännöt, TO-koulutus ja -neuvonta
- Ruokavirasto: Viranomaisneuvonta, hakuopas tuottajaorganisaatioihin, tuottajaorganisaatioiden rekisteröinti

Missä mennään tällä hetkellä?

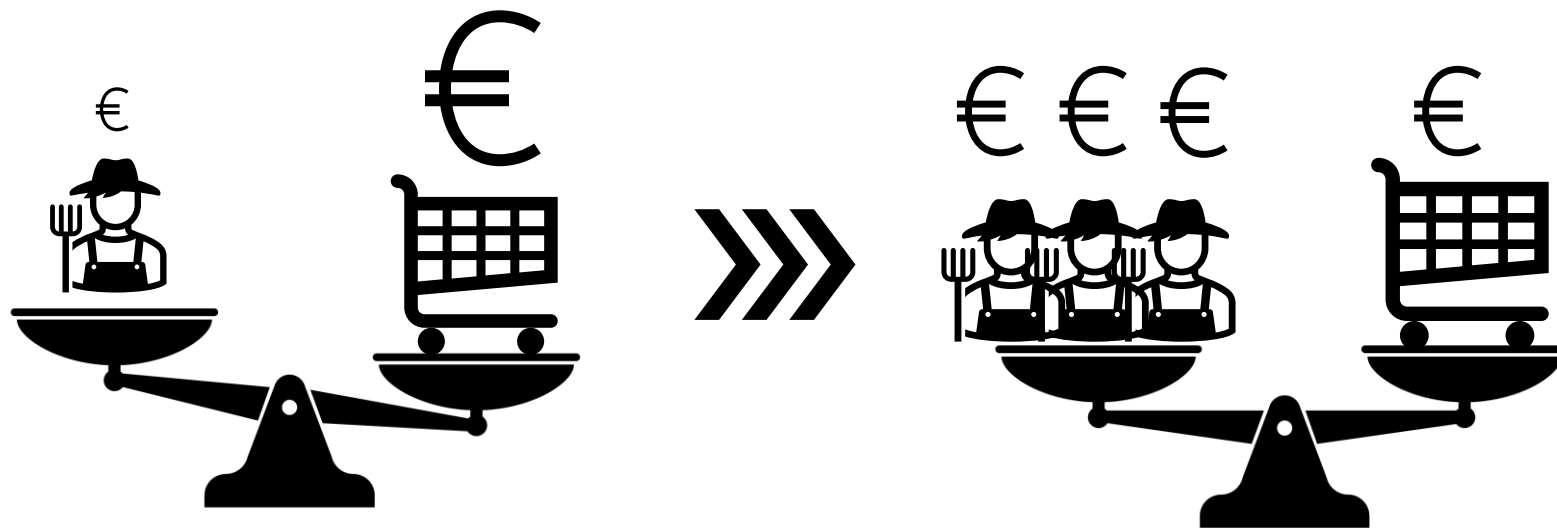
Positiivinen kehitys ja ajurit

- Kasvu kiihtyy: Tuottajaorganisaatioiden määrä lisääntyy (3 uutta vuonna 2025) ja niissä oleva osaaminen sekä kunnianhimo kasvavat. Muihin jäsenmaihiin verrattuna edelleen takamatkaa määrässä ja laadussa
- Pakon sanelema kiinnostus: Markkinayhteistyö kiinnostaa yhä enemmän heikon kannattavuuden, vähäisen neuvotteluvoiman ja kasvavien laatu- ja kestävyysvaatimusten vuoksi
- Matalalla roikkuvia hedelmiä edelleen: Vilja-alan epätehokkuus on myös mahdollisuus → tuottajaorganisaatioilla mahdollista muuttaa markkinasignaalit kannattavaksi viljelytoiminnaksi, jossa laatu ja määrä vastaavat kysyntään

Missä mennään tällä hetkellä?

- Keskeiset haasteet (pullonkaulat)
  - Toimintakulttuuri: Passiivinen tuotantotapa, keskinäinen epäluottamus ja haluttomuus yhteistyöhön vallitsee osassa viljelijäkenttää
  - Osaamisvaje: Markkinoiden toimintaperiaatteita ja omaa roolia ei ymmärretä riittävästi – markkinaosaaminen ei tule äidinmaidosta
  - Johtajaongelma: Mistä löytää aktiiveja, joilla on kykyä ja halua lähteä luotsaamaan TO-toimintaa
  - Sitoutumisen puute: Kaupankäynti on paikoitellen riskialtista, johtuen puutteellisesta sopimuskäytännöistä ja sopimuskulttuurista

*Tuottajaorganisaatio antaa mahdollisuuden tehdä yhteistyötä
– itse yhteistyö jää tuottajan vastuulle*

Yhteystiedot

Hankepäällikkö Vikke Schildt

Puh. 0504653175

sp. vikke.schildt@mtk.fi

TO-asiantuntija Taru Antikainen

Puh. 0505709035

sp. taru.antikainen@mtk.fi

Viljelijäasiantuntija Timo Jaakkola

Puh. 0400732145

sp. timo@lanterra.fi

